

E / B / R

**POVZETKI V
SLOVENSKEM JEZIKU**

THE EFFECT OF PRIMARY SCHOOL ENTREPRENEURSHIP EDUCATION PROGRAMS ON THE EVOLUTION OF PUPILS' HUMAN CAPITAL ASSETS

UČINEK PROGRAMOV PODJETNOSTNEGA IZOBRAŽEVANJA V OSNOVNIH ŠOLAH NA RAZVOJ ČLOVEŠKEGA KAPITALA UČENCEV

Janez Gorenc, Alenka Slavec Gomezel, Željka Kitić, Blaž Zupan

Oblikovanje s podjetnostjo povezanega človeškega kapitala v osnovnošolskih podjetnostnih izobraževalnih programih je zelo zanimivo za evropske oblikovalce politik. Od sprejema Agende iz Osla za podjetnostno izobraževanje v Evropi leta 2006 se tovrstni programi pogosto izvajajo v evropskih izobraževalnih sistemih. Vendar pa so osnovnošolski podjetnostni izobraževalni programi še vedno premalo raziskano področje podjetnostnega izobraževanja. Pričujoči članek raziskuje razvoj s podjetnostjo povezanega človeškega kapitala v osnovnošolskih podjetnostnih izobraževalnih programih za 9-14-letnike v 22 osnovnih šolah. Uporablja koazi eksperimentalno zasnovano s ponavljajočimi se meritvami. Analiza na podlagi podatkov, pridobljenih na vzorcu 180 udeležencev, ugotavlja, da je celotna skupina delno izboljšala le eno od komponent človeškega kapitala. Vendar pa dani podjetnostni izobraževalni programi pozitivno vplivajo na razvoj nekaterih komponent človeškega kapitala, povezanega s podjetnostjo, če jih raziskujemo skozi prizmo podjetniškega družinskega ozadja ali spola. Pri podskupini glede na spol rezultati kažejo, da so dekleta izboljšala nekatere komponente, fantje pa druge. Prav tako so učenci iz podjetniških družin izboljšali več merjenih konstruktov kot učenci iz nepodjetniških družin. Študija prinaša dragocen vpogled v razvoj človeškega kapitala med zgodnjimi mladostniki v osnovnošolskih podjetnostnih izobraževalnih programih in za razlago le-tega uporablja teorijo človeškega kapitala. Prav tako prinaša dokaze o pozitivnem učinku tovrstnih programov na posameznike iz določenih družbenih skupin. Obravnavane so teoretične in praktične posledice, podane pa so tudi smernice za nadaljnje raziskave.

Ključne besede: teorija človeškega kapitala, program podjetnostnega izobraževanja, osnovna šola, zgodnji mladostniki, sredstva človeškega kapitala

HUMAN RESOURCE MANAGEMENT SYSTEMS AND FIRM INNOVATION: A META-ANALYTIC STUDY

SISTEMI UPRAVLJANJA ČLOVEŠKIH VIROV IN INOVACIJE V PODJETJIH: METAANALITIČNA ŠTUDIJA

Yang Zhang, Matthew D. Griffith

Avtorja na podlagi teorije proizvodnih virov raziščeta metaanalitična razmerja med sistemom upravljanja človeških virov (HRM) in različnimi vrstami inovacij v podjetjih (inovacije v proizvodih ali storitvah, inovacije v procesih ter inovacije pri ljudeh in organizacijah) ter moderacijsko vlogo v vzorec zajetih panog in kulturnih skupin pri teh razmerjih. Avtorja sta s 119 zapisi iz 57 različnih razprav, objavljenih med letoma 2000 in 2020, ugotovila, da sistemi HRM pozitivno prispevajo k inovacijam v proizvodih in storitvah, inovacijam v procesih ter inovacijam pri ljudeh in organizacijah. Panoge in kulturne skupine, zajete v vzorec, znatno moderirajo razmerja med sistemi HRM in inovacijami v proizvodih ali storitvah. Ti rezultati so morda izkrioljeni, ker se je večina empiričnih raziskovalcev osredotočila na inovacije v proizvodih ali storitvah, ne pa na inovacije v procesih ali inovacije pri ljudeh in organizacijah. Raziskovalci kljub dinamičnosti sistemov HRM najpogosteje vključijo plačilo, usposabljanje in ocenjevanje uspešnosti, ko preučujejo te sisteme in inovacije v podjetjih.

Ključne besede: sistemi upravljanja človeških virov, inovacije v podjetjih, kulturne skupine držav, panoga, metaanaliza

SMEs “GROWING SMART”: THE COMPLEMENTARITY OF INTANGIBLE AND DIGITAL INVESTMENT IN SMALL FIRMS AND THEIR CONTRIBUTION TO FIRM PERFORMANCE

MSP “PAMETNA RAST”: KOMPLEMENTARNOST NALOŽB V NEOTIPLJIV KAPITAL IN DIGITALIZACIJO MAJHNIH PODJETIJ IN NJIHOV PRISPEVEK K USPEŠNOSTI PODJETIJ

Eva Erjavec, Tjaša Redek, Črt Kostevc

Tako kot velika podjetja se mala in srednje velika podjetja (MSP) obračajo k novim digitalnim tehnologijam in neotipljivemu kapitalu, ki temelji na znanju, da bi okrepila svojo produktivnost in rast. Podatki kažejo, da manjša podjetja močno zaostajajo pri uvajanju novih tehnologij industrije 4.0 in intenzivnosti njihove uporabe. Pomanjkanje veščin in človeškega kapitala se pogosto navaja kot ena največjih ovir. Ta članek preučuje prednosti digitalnih tehnologij, neotipljivega kapitala in zlasti vlogo naložb v nove tehnologije in neotipljiv kapital z namenom rasti produktivnosti podjetij. Analiza se opira na obsežne zbirke podatkov na ravni podjetij, ki združujejo podatke iz poslovnih registrov in registrov zaposlenih ter harmonizirano raziskavo EU o uporabi IKT za obdobje 2007–2020 v Sloveniji. Medtem ko MSP v povprečju zaostajajo za velikimi podjetji pri uporabi IKT, uporaba IKT in drugih novih tehnologij bistveno poveča produktivnost podjetij v sektorju MSP, zlasti v kombinaciji z naložbami v neotipljiv kapital, ki povečujejo učinkovitost novih tehnologij. Iz rezultatov izhaja, da hkratno vlaganje v neotipljiv kapital in nove tehnologije prinaša višjo rast produktivnosti MSP, v primerjavi z ločenimi investicijami v neotipljiv kapital ali nove tehnologije.

Ključne besede: digitalizacija, MSP, naložbe v neotipljiv kapital, produktivnost

DEVELOPMENT AND VALIDATION OF ETHICAL BLINDNESS SCALE

RAZVOJ IN VALIDACIJA MERSKE LESTVICE ZA ETIČNO SLEPOTO

Darija Aleksić, Guido Palazzo

Nedavni modeli etičnega odločanja so poudarili vpliv nezavednih procesov na neetično vedenje. Etična slepota pa je bila prepoznana kot konstrukt, ki nam lahko pomaga razumeti nenamerno neetično vedenje, vendar trenutno še nimamo razvite merske lestvice, s pomočjo katere bi lahko preučevali pojavnost etične slepote v organizacijah. V pričujočem članku smo posledično razvili orodje za merjenje etične slepote. Na podlagi kvalitativnih podatkov, ki smo jih pridobili z intervjuji zaposlenih iz različnih industrij ter pregleda literature, smo razvili večdimenzionalno skalo za merjenje etične slepote. Merska lestvica je bila testirana in validirana v več zaporednih korakih na treh kvantitativnih nizih podatkov. Raziskovalna factorska analiza in potrditvena factorska analiza sta pokazali, da je etična slepota tridimenzionalni konstrukt (racionalizacija, rutina, nevednost), ki ga lahko merimo z 12 trditvami. V pričujočem članku smo potrdili notranjo zanesljivost identificiranih dimenzij ter predložili preliminarne dokaze o konstruktni in diskriminantni veljavnosti. Članek zaključimo z diskusijo o praktičnih implikacijah in možnostih za nadaljnje raziskave.

Ključne besede: etična slepota, razvoj merske lestvice, nenamerno neetično vedenje, delovno okolje
